

N:o 61.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1897, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen, angående pension å allmänna indragningsstaten åt e. o. professorn G. Dillner.

(1:a U. A.)

Uti en till Riksdagen den 3 sistlidne april aflåten proposition (n:o 64) har Kongl. Maj:t, under återopande af ett propositionen bilagdt statsrådsprotokoll öfver ett ecklesiastikärende för samma dag, föreslagit Riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja extra ordinarie professorn i matematik vid universitetet i Upsala Göran Dillner en årlig pension af 3,500 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken han från sin tjenst afginge.

Enligt ofvanomförmälda statsrådsprotokoll hade e. o. professorn vid universitetet i Upsala, filosofie doktorn Göran Dillner gjort ansökning om beredande af rätt för honom att vid afskedstagandet komma i åtnjutande af pension till belopp, motsvarande hans nuvarande lön, eller 3,500 kronor, hvilken ansökning åtföljts af tjensteförteckning och prestbevis, utvisande, att Dillner, som vore född den 26 april 1832, tjenstgjort såsom e. o. lärare vid läroverket i Östersund läsåret 1858—1859 och utnämnts till adjunkt i lefvande språk derstädes år 1859; att han kallats till docent i matematik vid universitetet i Upsala år 1861; samt att han år 1868 utnämnts till adjunkt i matematik vid nämnda universitet, hvarest han, efter att vid åtskilliga tillfällen hafva jemlikt förordnanden uppehållit den ordinarie professuren i matematik, år 1877 utnämnts till sin nu innehafvande befattning såsom e. o. professor i nämnda ämne.

Sedan kanslern för rikets universitet, efter erhållen remiss, infordrat yttranden i ärendet från så väl det större akademiska konsistoriet i Upsala som filosofiska fakulteten vid universitetet derstädes, hade dessa myndigheter, med vitsordande, att e. o. professorn Dillner fullgjort sin tjenstgöring såsom

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 4 Saml. 1 Afd. 45 Häft. (N:o 61).

akademisk lärare på ett synnerligen förtjenstfullt sätt, tillstyrkt bifall till ifrågavarande ansökning, dervid filosofiska fakulteten, bland annat, erinrat, hurusom Dillner till följd af ofta påkommande sjukdom varit, särskildt under de senaste åren, under långa tider urståndsatt att fullgöra sina tjensteåligganden, hvarjemte fakulteten framhållit, att det vore rätt och billigt, att e. o. professorer, hvilka ju hade väsentligen enahanda tjenstgöring som de ordinarie professorerna, också, i likhet med dessa, bereddes tillfälle att efter uppnådd pensionsålder utan allt för stora ekonomiska uppoffringar kunna afgå från sina embeten, äfvensom att det vore af stor vikt, att lärare, hvilkas krafter blifvit otillräckliga, lemnade rum för yngre och kraftfullare efterträdare; och hade det större akademiska konsistoriet biträdt filosofiska fakultetens i ärendet gjorda uttalande.

Under återopande af hvad de akademiska myndigheterna anfört hade universitetskanslern, med öfverlemnande af dessas yttranden, på det lifligaste tillstyrkt nådigt bifall till e. o. professorn Dillners berörda ansökning.

Jemväl från statskontoret hade i detta ärende inforrats utlåtande; och hade statskontoret deruti anfört bland annat:

att enligt beslut vid 1873 års riksdag och kongl. brefvet den 6 juni samma år universitetens professorer och adjunkter samt bibliotekarie och räntmästare vore berättigade att, om de efter uppnådda 65 lefnadsår gjorde ansökan om afsked, å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande af pension för professor, bibliotekarie och räntmästare af 4,500 kronor, samt för adjunkt af 2,500 kronor, hvaremot de extra ordinarie professorerna, som enligt 1877 års riksdagsbeslut och nådiga brefvet den 1 juni samma år borde ersätta universitetsadjunkterna, hittills icke fått sig pensionsrätt tillerkänd; samt att statskontoret redan i ett den 22 november 1888 afgifvet utlåtande angående ordnande af pensionsförhållandena för lärare och tjenstemän vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet framhållit behofvet och billigheten deraf, att rätt till pension å allmänna indragningsstaten tillerkändes jemväl de extra ordinarie professorerna.

Med afseende å de skäl, som återopats för dessa akademiska lärares pensionsrätt, och då e. o. professorn Dillner snart uppnådde 65 lefnadsår och enligt ofvannämnda tjensteförteckning under en tid af mer än 38 år varit anställd såsom lärare dels vid statens läroverk i Östersund, dels sedan år 1861 vid universitetet i Upsala, samt Dillner, derest han ansett sig kunna och böra mottaga den kallelse till ordinarie professuren i matematik, som, enligt hvad i tjensteförteckningen angåfves, skulle hafva erbjudits honom år 1888, varit vid nu snart uppnådd pensionsålder berättigad till en pension af 4,500 kronor, hade statskontoret i sitt utlåtande vidare, med tillkännagifvande, att Dillner i egenskap af e. o. professor uppbure lön 3,000 kronor, tjenst-

göringspenningar 1,000 kronor och ålderstillägg å lönen 500 kronor, beviljadt genom kongl. brefvet den 22 december 1882, hemställt om proposition till Riksdagen angående beviljande åt Dillner af en årlig pension å allmänna indragningsstaten af 3,500 kronor, eller samma belopp, som af nästlidna års Riksdag tillagts hvar och en af extra ordinarie professorerna C. Norrby och J. M. Sundén.

Vid behandling år 1896 af frågor om beredande af pension å allmänna indragningsstaten åt e. o. professorerna vid Upsala universitet C. J. Norrby och J. M. Sundén till belopp af 3,500 kronor för dem hvardera yttrade statsutskottet, bland annat, att i anledning af Kongl. Maj:ts derom aflåtna proposition af 1877 års Riksdag beviljades medel för e. o. professorsbeställningar vid universiteten; men att, i olikhet med hvad vid inrättande af nya tjänster eljest plägat ega rum, Kongl. Maj:t dervid icke ifrågasatte, att pensionsrätt skulle beredas nämnda tjänsteinnehafvare; att en sådan pensionsrätt alltså måste hafva ansetts obehöflig för dessa beställningar, hvilka torde böra betraktas såsom öfvergångsplatser till de ordinarie professorsbefattningarna; samt att vid sådant förhållande det icke kunde vara lämpligt, att en eller annan innehafvare af e. o. professorsbefattning tillförsäkrades en rätt, som icke ansetts böra tillkomma samtliga innehafvare af sådana befattningar.

Och tillstyrkte statsutskottet på grund deraf Riksdagen att ej bifalla Kongl. Maj:ts berörda framställningar.

Om än Riksdagen vid gemensam omröstning beslöt bifalla Kongl. Maj:ts berörda framställningar, finner utskottet dock anförda skäl äfven i förevarande fall giltiga, helst som Dillner är e. o. professor i ett ämne, hvari jemväl ordinarie professurer finnas vid universiteten inrättade, samt Dillner icke begagnat sig af erbjudet tillfälle att öfvergå till sådan ordinarie, med pensionsrätt förenad professur.

Utskottet hemställer därför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 maj 1897.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservation:

af herrar *Chr. Lundeberg*, friherre *F. W. von Otter*, *H. Tamm*,
A. G. L. Billing, *N. Fosser*, *I. Wijk*, *K. Bohnstedt*, *I. Kerfstedt*, grefve
Ph. Klingspor, *E. Fränckel*, *F. E. Pettersson* och friherre *J. T. Gripenstedt*,
hvilka yrkat att utskottet måtte hemställa, att Kongl. Maj:ts ifrågavarande
framställning måtte af Riksdagen bifallas.

Herr *G. D. R. Tornerhjelm* har begärt få antecknadt, att han icke
deltagit i förestående ärendes behandling inom utskottet.
